

**Pamatnostādnes par aktīvu un saistību,
kas nav tehniskās rezerves, atzišanu un
vērtēšanu**

1. Ievads

- 1.1. Šīs pamatnostādnes ir izstrādātas saskaņā ar 16. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 1094/2010 (turpmāk EAAPI regula)¹.
- 1.2. Šīs pamatnostādnes attiecas uz Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/138/EK 75. pantu (turpmāk tekstā direktīva "Maksājspēja II")² un Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2015/35 7. līdz 16. pantu³.
- 1.3. Šīs pamatnostādnes ir adresētas uzraudzības iestādēm saskaņā ar direktīvu "Maksājspēja II".
- 1.4. Šīs pamatnostādnes ir paredzētas, lai veicinātu profesionālās prakses konvergenci visās dalībvalstīs un sniegtu atbalstu sabiedrībām, atzīstot un novērtējot aktīvus un saistības, kas nav tehniskās rezerves.
- 1.5. Direktīva "Maksājspēja II" un Deleģētā regula (ES) 2015/35 vispārēji paredz, ka sabiedrības atzīst un novērtē aktīvus un saistības, kas nav tehniskās rezerves, saskaņā ar starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem (turpmāk *IFRS*), ko Eiropas Komisija pieņēmusi saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1606/2002⁴, izņemot gadījumus, kad tas nav saskaņā ar direktīvas "Maksājspēja II" 75. pantu.
- 1.6. Deleģētā regula (ES) 2015/35 skaidri nosaka, kādos gadījumos vērtēšanas metodes nav saskaņā ar vērtēšanas pieeju, kas izklāstīta direktīvas "Maksājspēja II" 75. pantā, un tāpēc tiek piemēroti nevis *IFRS*, bet citi novērtēšanas principi vai korekcijas.
- 1.7. Deleģētās regulas (ES) 2015/35 9. panta 4. punkts nosaka tādus kritērijus, kas jāizpilda, ja sabiedrība vēlas atzīt un vērtēt aktīvu vai saistību, pamatojoties uz vērtēšanas metodi, ko tā izmanto, sagatavojot savus gada pārskatus vai konsolidētos finanšu pārskatus. EAAPI apzināti nav novērtējusi, kuri vietējie grāmatvedības principi, ko izmanto gada pārskatos vai konsolidētajos finanšu pārskatos, būtu saskaņā ar direktīvas "Maksājspēja II" 75. pantu. Tomēr EAAPI ir sniegusi informāciju par principiem, kas izklāstīti grāmatvedības direktīvās.
- 1.8. Šīs pamatnostādnes attiecas uz Deleģēto regulu (ES) 2015/35, kas precīzē atzīšanas un novērtēšanas principus, vērtējot aktīvus un saistības, kas nav tehniskās rezerves. Ja šīs pamatnostādnes attiecas uz "vērtēšanu", tā ir definēta kā vērtēšana saskaņā ar direktīvas "Maksājspēja II" 75. pantu.
- 1.9. Ja termini šajās pamatnostādnēs nav definēti, tiem ir tāda nozīme, kā noteikts ievadā minētajos tiesību aktos.

---

¹ 2010. gada 24. novembra Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1094/2010, ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestādi), groza Lēmumu Nr. 716/2009/EK un atceļ Komisijas Lēmumu 2009/79/EK (OV L 331, 15.12.2010., 48. lpp.).

² 2009. gada 25. novembra Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/138/EK par uzņēmējdarbības uzsākšanu un veikšanu apdrošināšanas un pārapirošināšanas jomā (Maksājspēja II) (OV L 335, 17.12.2009., 1. lpp.).

³ Komisijas Deleģētā Regula (ES) Nr. 2015/35 (2014. gada 10. oktobris), ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/138/EK par uzņēmējdarbības uzsākšanu un veikšanu apdrošināšanas un pārapirošināšanas jomā (Maksājspēja II) (OV L 12, 17.01.2015, 1. lpp)

⁴ 2002. gada 19. jūlija Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1606/2002 par starptautisko grāmatvedības standartu piemērošanu (OV L 243, 11.9.2002., 1. lpp.).

1.10. Šīs pamatnostādnes piemēro no 2016. gada 1. janvāra.

1. pamatnostādne. Būtiskums

1.11. Vērtējot aktīvus un saistības, sabiedrībām jāapsver būtiskuma princips, kā izklāstīts Deleģētās regulas (ES) 2015/35 1. apsvērumā. Attiecībā uz būtiskuma izvērtējumu, ir jāatzīst, ka ceturkšņa novērtējumi var balstīties uz aplēsēm un novērtēšanas metodēm lielākā mērā nekā gada finanšu datu novērtējumi.

2. pamatnostādne. Konsekvence, piemērojot vērtēšanas metodes

1.12. Sabiedrībām vērtēšanas metodes jāpiemēro konsekventi. Sabiedrībām arī jāapsver, vai sakarā ar apstākļu izmaiņām, tostarp tām, kas uzskaitītas turpmāk, ir nepieciešamas izmaiņas vērtēšanas metodēs vai to piemērošanā, pamatojoties uz to, ka šādas izmaiņas sekmētu piemērotāku novērtējumu saskaņā ar direktīvas "Maksātspēja II" 75. pantu.

Šādas izmaiņas var ietvert:

- a) jauna tirgus attīstību, kas izmaina tirgus apstākļus;
- b) kļūst pieejama jauna informācija;
- c) vairs nav pieejama agrāk izmantotā informācija;
- d) uzlabojas vērtēšanas metodes.

3. pamatnostādne. Ieguldījuma īpašums un citi īpašumi: alternatīvas novērtēšanas metodes

1.13. Deleģētās regulas (ES) 2015/35 10. panta mērķiem, vērtējot ieguldījuma īpašumu un citus īpašumus, sabiedrībām jāizvēlas metode saskaņā ar 10. panta 7. punktu, tādēļ, ka tas sniedz visraksturīgāko summas aplēsi, par kādu aktīvi varētu tikt apmainīti starp informētām, ieinteresētām pusēm nesaistītu pušu darījumu nosacījumiem atbilstošā darījumā. Saskaņā ar minētās regulas 10. panta 6. punktu šādām metodēm jābalstās uz:

- a) faktiskajām cenām aktīvā tirgū par atšķirīga veida, stāvokļa vai atrašanās vietas īpašumiem, vai kas pakļauti atšķirīgiem nomas vai citu līgumu noteikumiem, kas koriģētas, lai atspoguļotu šīs atšķirības;
- b) līdzīgu īpašumu nesenajām cenām mazāk aktīvos tirgos, kurās veiktas korekcijas, lai atspoguļotu ekonomisko apstākļu izmaiņas kopš darījumu datuma, kas notika par šīm cenām;
- c) diskontētās naudas plūsmas prognozes, pamatojoties uz ticamām aplēsēm par nākotnes naudas plūsmām, kas pamatotas ar esošu nomas vai citu līgumu noteikumiem un, ja iespējams, ar ārējiem pierādījumiem, piemēram, pašreizējā tirgus nomas maksa par līdzīgiem īpašumiem tajā pašā atrašanās vietā un stāvoklī, un, lietojot diskonta likmes, kas atspoguļo pašreizējā tirgus nenoteiktības novērtējumu attiecībā uz naudas plūsmu apjomu un laiku.

- 1.14. Dažos gadījumos iepriekš uzskaitītie dažādie dati var ierosināt atšķirīgu īpašuma vērtēšanu. Sabiedrībai jāapsver šo atšķirību iemesli, lai noskaidrotu visraksturīgākās vērtības novērtējumu aplēses diapazonā.
- 1.15. Ja sabiedrības nosaka īpašuma vērtību, tām jāņem vērā tirgus dalībnieka spēja radīt ekonomisku labumu, izmantojot īpašumu visatbilstīgākajā un labākajā izmantošanas veidā, vai pārdodot to citam tirgus dalībniekam, kas izmantotu aktīvu tā visatbilstīgākajā un labākajā izmantošanas veidā.

4. pamatnostādne. Ieguldījuma īpašums un citi īpašumi: pierādījumi, kas atbalsta vērtēšanu

- 1.16. Ja bilances vērtējums pamatojas uz oficiālu vērtējumu vai citu informāciju pirms bilances datuma, sabiedrībām jāspēj pierādīt uzraudzības iestādei, ka ir veiktas visas nepieciešamās korekcijas, lai atspoguļotu vērtības izmaiņas starp oficiālā vērtējuma vai citas informācijas datumu un bilances datumu.

5. pamatnostādne. Finanšu saistības un pašu kredītstāvoklis

- 1.17. Vērtējot finanšu saistības, sabiedrībām jāizmanto metodes, lai noteiktu vērtību, par kādu saistības varētu tikt nodotas vai izveidotas starp informētām, ieinteresētām pusēm nesaistītu pušu darījumu nosacījumiem atbilstošā darījumā, izņemot jebkuras korekcijas, lai ņemtu vērā izmaiņas sabiedrības pašu kredītstāvoklī pēc sākotnējās atzišanas. Šādas metodes var balstīties vai nu uz:
- a) aušupēju pieeju; vai
  - b) lejupēju pieeju.
- 1.18. Aušupējā pieejā, sabiedrībām jānosaka savs pašu kredītstāvoklis pēc īpašu finanšu saistību atzišanas. Diskonta līknes izplešanās daļa, kas attiecas uz pašu kredītstāvokli, pēc tās sākotnējās atzišanas jāuztur nemainīga. Sekojošos vērtējumos, vērtība tiek aprēķināta, nosakot vērtības izmaiņas, kas izriet no tirgus apstākļu izmaiņām, kas ietekmē finanšu saistību vērtību, izņemot tirgus apstākļu izmaiņas, kuras ietekmē paša kredītrisku.
- 1.19. Ja sabiedrības novērtē tirgus apstākļu izmaiņas, kas rada tirgus risku, tām jānovērtē vismaz attiecīgās bezriskā procentu likmju līknes, izejvielu cenu, ārvalstu valūtas kursa vai cenu vai likmju indeksa izmaiņas.
- 1.20. Lejupējā pieejā sabiedrībām jānosaka finanšu saistību vērtības izmaiņu summa, kas ir attiecināma uz sabiedrības pašu kredītriska izmaiņām, un jāizslēdz to no vērtības.

6. pamatnostādne. Dalība saistītajās sabiedrībās: IFRS pašu kapitāla metode

- 1.21. Ja sabiedrības vērtē saistītas sabiedrības aktīvus un pasīvus, izmantojot IFRS pašu kapitāla metodi saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2015/35 13. panta 5. punktu, un ja šīs saistītas sabiedrības izmanto citu grāmatvedības sistēmu nevis IFRS, sabiedrībām jāveic korekcijas, ja nepieciešams, lai atzītu un vērtētu šīs saistītas sabiedrības aktīvus un saistības saskaņā ar IFRS.
- 1.22. Piemērojot Deleģētās regulas (ES) 2015/35 13. panta 5. punktu, sabiedrībai jāspēj sniegt pamatojums uzraudzības iestādei, kādēļ tā nav aprēķinājusi saistīto sabiedrību aktīvu un saistību starpību saskaņā ar 13. panta 4. punktu.

7. pamatnostādne. Dalība saistītajās sabiedrībās: alternatīvas vērtēšanas metodes

- 1.23. Ja sabiedrības vērtē dalību saistītajās sabiedrībās, izmantojot alternatīvas vērtēšanas metodes saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2015/35 13. panta 1. punkta c) apakšpunktu, tām jāspēj izskaidrot uzraudzības iestādei, kāpēc nav iespējams pārvērtēt saistītas sabiedrības aktīvus un pasīvus, izmantojot standarta vērtēšanas metodi vai pielāgotu pašu kapitāla metodi.

8. pamatnostādne. Iespējamās saistības: Iespējamās saistības, kas izriet no papildu pašu kapitāla posteņa pasākumiem

- 1.24. Slēdzot vienošanos, kas attēlo darījuma partnera papildu pašu kapitāla posteni, sabiedrībām rūpīgi jāizvērtē, vai atzīt attiecīgo iespējamo saistību kā saistību saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2015/35 11. pantu.
- 1.25. Sabiedrībām jāspēj sniegt pamatojumu uzraudzības iestādei, ja tās nav atzinušas iespējamo saistību apstākļos, kad ir noslēgta vienošanās ar citu sabiedrību, tostarp jebkuru citu sabiedrību, kas pieder grupai, un šī vienošanās ir saņēmusi apstiprinājumu, kā papildu pašu kapitāla postenis.

9. pamatnostādne. Atliktie nodokļi – atzišana un vērtēšana

Atlikto nodokļu diskontēšana

- 1.26. Sabiedrības nedrīkst diskontēt atliktā nodokļa aktīvus un saistības.

Atliktā nodokļa aktīvu un saistību kompensēšana "Maksātspēja II" bilancē

- 1.27. Sabiedrībai jākompensē atliktā nodokļa aktīvi un atliktā nodokļa saistības tikai tad, ja tā ir juridiski tiesīga veikt pārskata perioda nodokļa aktīvu ieskaitu pret pārskata perioda nodokļa saistībām; un, ja atliktā nodokļa aktīvi un atliktā nodokļa saistības attiecas uz nodokļiem, kurus noteikusi viena un tā pati nodokļu iestāde vienai un tai pašai ar nodokli apliekamai sabiedrībai.

Atliktā nodokļa aktīvu neto atzišana un vērtēšana

- 1.28. Ja pastāv nepietiekamas ar nodokli apliekamas pagaidu starpības, kuru apvērse ir sagaidāma tajā pašā periodā, kurā gaidāma atskaitāmo pagaidu starpību

apvērse, sabiedrībai jāapsver iespēja, ka ar nodokli apliekamā peļņa radīsies tajā pašā periodā, kurā notikusi atskaitāmās pagaidu starpības apvērse, vai periodos, kuros nodokļa zaudējumus, kas izriet no atliktā nodokļa aktīva, var pārnest uz iepriekšējiem vai nākamajiem periodiem.

- 1.29. Izvirzot prognozes par ar nodokli apliekamo peļņu un vērtējot iespējamību, ka nākotnē radīsies pietiekama ar nodokli apliekamā peļņa, sabiedrībai ir:
- jāņem vērā, ka pat stabilu ienākumu vēsture nevar nodrošināt pietiekami objektīvu pierādījumu par nākotnes rentabilitāti;
  - jāņem vērā, ka nenoteiktības pakāpe attiecībā uz nākotnē sagaidāmo ar nodokli apliekamo peļņu, kas izriet no sagaidāma jauna darījumdarbības pieauguma, kad prognožu periods kļūst garāks, un jo īpaši, ja šī prognozētā peļņa ir sagaidāma periodos, kas pārsniedz sabiedrības parasto plānošanas ciklu;
  - jāapsver, ka daži nodokļu likumi var aizkavēt vai ierobežot neizmantoto nodokļa zaudējumu un neizmantoto nodokļa kredītu atgūšanu;
  - jāizvairās no dubultās skaitīšanas: ar nodokli apliekamā peļņa, kas izriet no ar nodokli apliekamās pagaidu starpības apvērses, jāizslēdz no sagaidāmās ar nodokli apliekamās nākotnes peļņas, ja tā ir tikusi izmantota, lai atbalstītu atliktā nodokļa aktīvu atzīšanu;
  - jānodrošina to, ka, izvirzot prognozes par ar nodokli apliekamo peļņu, šīs prognozes ir gan ticamas, gan saskaņā ar pieņēmumiem par citām plānotajām naudas plūsmām. Jo īpaši prognozes pamatā esošajiem pieņēmumiem jābūt saskaņotiem ar tiem, kas ir tehnisko rezervju un aktīvu vērtējuma pamatā maksātspējas bilancē.

10. pamatnostādne. Atliktie nodokļi – dokumentācija

- 1.30. Pēc pieprasījuma, pamatojoties uz sabiedrību ierakstiem, sabiedrībām jāspēj sniegt uzraudzības iestādēm vismaz informācija:
- par pagaidu starpību avotiem, kas var izraisīt atlikto nodokļu atzīšanu;
  - par atzīšanas un vērtēšanas principiem, kas piemēroti atliktajiem nodokļiem;
  - par katru laika starpības veidu un par katru neizmantotā nodokļa zaudējuma un neizmantotā nodokļa kredīta veidu, atliktā nodokļa atzīto aktīvu vai saistību summas aprēķināšanu, kā arī pamatā esošos pieņēmumus, kas attiecas uz minēto summu;
  - par atliktā nodokļa aktīvu atzīšanu, tostarp vismaz:
    - vai pastāv jebkādas ar nodokli apliekamas pagaidu starpības, kas attiecas uz to pašu nodokļu iestādi, vienu un to pašu ar nodokli apliekamo sabiedrību un tādu pašu nodokļa veidu, kura apvērse gaidāma tajā pašā periodā, kurā gaidāma atskaitāmās pagaidu starpības apvērse, vai, atkarībā no apstākļiem, kas radīs ar nodokli apliekamas

summas, pret kurām var izmantot neizmantotos nodokļa zaudējumus vai neizmantotos nodokļa kredītus pirms ir beidzies to termiņš;

- ja pastāv nepietiekamas ar nodokli apliekamas pagaidu starpības, kas attiecas uz to pašu nodokļu iestādi, vienu un to pašu ar nodokli apliekamo sabiedrību, un tāda paša veida nodokli, dokumentāciju, kas pierāda, ka ir iespējams, ka sabiedrībai būs pietiekama ar nodokli apliekamā peļņa, kas attiecas uz to pašu nodokļu iestādi un to pašu ar nodokli apliekamo sabiedrību, un tāda paša veida nodokli tajā pašā periodā, kurā notikusi atskaitāmās pagaidu starpības apvērse, vai periodos, kuros nodokļa zaudējumus, kas izriet no atliktā nodokļa aktīva, var pārnest uz iepriekšējiem vai nākamajiem periodiem, vai, atkarībā no apstākļiem, ka ir iespējams, ka sabiedrībai radīsies ar nodokli apliekamā peļņa, pirms būs beidzies neizmantoto nodokļa zaudējumu vai neizmantoto nodokļa kredītu termiņš.
- e) par summu un termiņa beigu datumu, ja tāds ir, attiecībā uz atskaitāmajām pagaidu starpībām, neizmantotajiem nodokļa zaudējumiem un neizmantotajiem nodokļa kredītiem, kuriem ir vai nav atzīti atliktā nodokļa aktīvi.

11. pamatnostādne. Atliktā nodokļa režīms, ja sabiedrības tiek izslēgtas no grupas uzraudzības

1.31. Sabiedrībām jāpiemēro šādi principi, lai atzītu atlikto nodokli, ja saistītās sabiedrības tiek izslēgtas no grupas uzraudzības saskaņā ar direktīvas "Maksātspēja II" 214. panta 2. punktu:

- a) ja dalība saistītajās sabiedrības tiek izslēgta no grupas uzraudzības saskaņā ar direktīvas "Maksātspēja II" 214. panta 2. punkta a) apakšpunktu, atliktais nodoklis, kas saistīts ar šo izslēgto sabiedrību, nav jāatzīst ne individuālā, ne grupas līmenī;
- b) ja dalība saistītajās sabiedrības tiek izslēgta no grupas uzraudzības saskaņā ar direktīvas "Maksātspēja II" 214. panta 2. punkta b) vai c) apakšpunktu, atliktais nodoklis, kas saistīts ar šo saistīto sabiedrību, nav jāatzīst grupas līmenī;

12. pamatnostādne. Izmantoto vērtēšanas metožu piemērošana gada pārskatos un konsolidētajos finanšu pārskatos saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2015/35 9. panta 4. punktu

1.32. Sabiedrībām, kurām piemēro Deleģētās regulas (ES) 2015/35 9. panta 4. punktā minēto izņēmumu, jāņem vērā 1., 2., 4., 5. un 8. līdz 11. pamatnostādne, kā arī 1. tehniskajā pielikumā dotā salīdzinājuma tabula kā atsauce, nosakot, vai vērtējumi ir saskaņā ar direktīvas "Maksātspēja II" 75. pantu. Tehniskais pielikums ir neatņemama šo pamatnostādņu daļa.

1.33. Sabiedrībām, kas ietilpst konsolidācijas grupā, kas sagatavojot konsolidēto finanšu pārskatu saskaņā ar *IFRS*, nepiemēro Deleģētās regulas (ES) 2015/35 9. panta 4. punktā minēto izņēmumu.

Atbilstība un ziņojumu sniegšanas noteikumi

- 1.34. Šajā dokumentā ir ietvertas pamatnostādnes, kas izdotas saskaņā ar EAAPI regulas 16. pantu. Saskaņā ar EAAPI regulas 16. panta 3. punktu kompetentajām iestādēm un finanšu iestādēm jācenšas nodrošināt atbilstību pamatnostādnēm un ieteikumiem.
- 1.35. Kompetentajām iestādēm, kuras nodrošina atbilstību vai gatavojas nodrošināt atbilstību šīm pamatnostādnēm, atbilstošā veidā jāietver tās savā tiesiskajā regulējumā vai uzraudzības sistēmā.
- 1.36. Kompetentās iestādes divu mēnešu laikā pēc tulkojuma publikācijas apstiprina EAAPI, ka tās nodrošina atbilstību vai gatavojas nodrošināt atbilstību šīm pamatnostādnēm, minot neatbilstības iemeslus.
- 1.37. Ja līdz minētajam termiņam atbilde nav saņemta, tiek uzskatīts, ka kompetentā iestāde nenodrošina atbilstību ziņošanas noteikumiem un par to attiecīgi tiks ziņots.

Nobeiguma noteikums par pārskatīšanu

- 1.38. EAAPI veic šo pamatnostādņu pārskatīšanu.